

Међународно архивистичко саветовање, Чачак, 9–11. октобар 2019.

На најбољи могући начин, организовањем Међународног архивистичког саветовања, Архивистичко друштво Србије је обележило 65 година од оснивања некадашњег Друштва архивских радника Србије (1954), чију богату традицију и рад настоји да следи. Саветовање је организовано по трећи пут у Чачку (претходно 2016. и 2018. на Тари), под покровитељством Министарства културе и информисања Републике Србије и Града Чачка. Партнери у организацији били су Архив Србије и Међуопштински историјски архив у Чачку. Две основне теме – *Архиви у електронском окружењу* и *Архивска служба данас и у будућности* – подстакле су еминентне ауторе из Босне и Херцеговине, Хрватске, Холандије и Србије да презентују 36 радова.

У среду 9. октобра уприличено је свечано отварање. Гостима су се обратили, поред председнице Архивистичког друштва Србије Леле Павловић, и Дејан Масликовић, помоћник министра за културу и информисање Републике Србије за сектор дигитализације, Верица Филиповић у име Архива Србије и Милун Тодоровић, градоначелник Града Чачка.

Уводна предавања у среду имали су др Небојша Порчић са Филозофског факултета Универзитета у Београду (*Пројекат Српског дигиталног дипломатара: настанак једног дигиталног архива*) и др Александра Тртовац из Универзитетске библиотеке "Светозар Марковић" у Београду (*Нове перспективе дигитализације у архивима – Аутоматско препознавање руком писаног текста*), док је Иван Радојевић из фирме *DOCUS* презентовао *Јединствено софтверско решење за архиве у Републици Србији АРХИС*. Учесницима су представљени и спонзори саветовања са својим производним програмом за архиве. Програм је завршен промоцијом књиге Зорана Бранковића "Дечаци с Мораве", посвећене чачанским рокерима чија је музика обележила последњих пет деценија југословенске и српске рок сцене.

У четвртак 10. октобра, у оквиру прве сесије *Архиви у електронском окружењу*, а након уводних говора представника Министарства културе и информисања Републике Србије и поздравних говора представника архивистичких удружења из окружења, своје радове и презентације је изложило 13 аутора. Модератори у два радна дела били су Стјепан Прутки (Државни архив у Вуковару) и Мирјана Обрадовић (Историјски архив Београда) и Сениша Домазет (Архив Босне и Херцеговине) и Јасмина Латиновић (Историјски архив

Београда). У паузи је представник фирме *Seiba* из Чешке заинтересованима представио производни програм ове фирме везан за опрему за конзервацију и рестаурацију.

Радове су представили Славен Чоловић (*Архиви Србије у бинарном систему. Технолошки искорак или дигитални мрак*), др Татјана Кикић (*Архивистика и нормативни оквир у контексту дигитализације административне мреже Републике Србије*), Марија Тодоровић (*Предности и недостаци традиционалног и дигиталног окружења за архиве*), Кјара Латронико (*Chiara Latronico*) (*The Golden Agent. Disambiguating name entities*), Зорица Нетај (*Претраживач културног наслеђа – Место промоције архивских збирки фотографија*), Стјепан Прутки (*Топотека као виртуелни архив – примјери сурадње архива и заједнице*), мр Есаф Левић и Асмир Зечић (*Дигитализација и управљање дигитализованом архивском грађом у Служби за архив Брчко дистрикта*), Синиша Домазет (*Поглед из прошлости – Рестаурација и дигитализација нетипичних фотографских формата у Архиву Босне и Херцеговине*), Зоран Вукелић (*Интернет у служби "спољне службе"*), Јасмина Латинковић и Југослав Вељковски (*Електронски документи и постојећи правилници о канцеларијском пословању*), Бојана Јовац и Јелена Ковачевић (*Архиви на путу ка савременом архивском пословању*), Сузана Петровић и Милена Јовановић (*Дигитализација или микрофилмовање*) и Маја Николова (*Предности дигитализоване архивске грађе. Фонд Војислава Борића*).

Након паузе, истог дана започета је друга сесија на тему *Архивска служба данас и у будућности – актуелна питања и проблеми*. Уводно предавање о раду и проблемима архива у Србији дала је Верица Филиповић, архивски саветник на пословима Матичне службе Архива Србије, а затим је своје радове изложило још пет излагача. Модератори овог дела били су Милена Поповић Субић (Архив Војводине) и Марија Тодоровић (Историјски архив Крагујевац).

Радове су изложили Предраг М. Видановић (*Архивска грађа – културно или национално добро?*), проф. др Изет Шаботић (*Политика и политизација и њен утицај на архивску службу – босанскохерцеговачко искуство*), Данијела Бранковић (*Удео образовања у поступку професионализације архивске струке у Србији*), Милена Поповић Субић (*Примена Закона о заштити података о личности*), док је Снежана Петров (*Конзервација – јуче, данас, сутра*) била спречена да узме учешћа у раду саветовања. Радни део је завршен излетом до манастира Светог Николе у Жељевици и свечаном вечером.

Трећег радног дана (11. октобар) настављена је сесија започета претходног дана. Модератори у два радна сегмента били су Јасмина Живковић, мср (ИА Пожаревац) и Бошко Ракић (ИА Крагујевац) и мр Мирјана Богосављевић (Архив Србије) и Милорад Јовановић (ИА Јагодина).

У току радног дела представљено је укупно 13 реферата: мср Јасмина Живковић (*Категоризација стваралаца архивске грађе у српској архивистици – искуства и препоруке*), Бошко Ракић (*Преузимање архивске грађе у периоду транзиције друштва*), Стојанка Бојовић и Мирјана Бошкоћевић (*Искуства у*

вршењу стручног надзора код приватних предузетника као стваралаца архивске грађе и регистратурског материјала у надлежности Историјског архива Ниш), Тамара Вијоглавин Манчић (Преглед стручног надзора над заштитом регистратурне грађе у настајању Скупштине општине Брчко / Влада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине од упоставе до данас), мр Есаф Левић, Емир Хамзић и Ивана Дамјановић (Архивска грађа у депоима Службе за архив Брчко дистрикта), Александар Бережнов (Вредновање архивске грађе и регистратурског материјала. Картони зарада – значај и рокови чувања), Милорад Јовановић (Фонд Трговачког обавештајног и инкасо завода "Кредит-информ" Београд (1928–1941)), мр Александра Пијук-Пејчић (Значај познавања метода истраживања и њихова примјена у архивистици), Иван Хофман (Пример визуелизације научно-истраживачког рада. Изложба "Ми градимо пругу – пруга гради нас"), Мирјана Обрадовић (Значај легаторства у формирању архивских фондова Историјског архива Београда), Горан Милосављевић (Лични фондови Историјског архива Шумадије, драгоцен извор националне историје), Татјана Сегединчев (Архивска збирка као културно наслеђе), мр Мирјана Богосављевић (Популаризација архива – култура сећања) и Весна Ђајић-Шкондрић (Културно пропагандни рад Архива Републике Српске).

Новина овогодишњег саветовања је радионица за архиваре из регистратура, који су запосленима на пословима заштите ван архива могли да поставе конкретна питања и изнесу своја искуства. Такође, ове године први пут је уприличено додељивање признања "Најбоља регистратура" за 2019. годину. Комисију која је одлучивала о пристиглим пријавама чинили су Лела Павловић, председница АДС, Љиљана Дожић, архивски саветник Архива Војводине и члан Извршног одбора Архивистичког друштва Србије, и Вукадин Шљукић, секретар Архивистичког друштва Србије. Носилац овогодишњег признања је Основни суд у Пожаревцу. Биљани Андрејић, архивару те регистратуре, признање је уручила председница Архивистичког друштва Србије Лела Павловић, док је Љиљана Дожић прочитала образложење.

Архивистичко друштво Србије је у оквиру саветовања уручило захвалнице Министарству културе и информисања Републике Србије, Архиву Србије, Граду Чачку, колективу Међуопштинског историјског архива Чачак, Мирославу Дучићу, претходном председнику Архивистичког друштва Србије, Агенцији "Astor Travel", УТП "Морава", предузећима "Метал Системи Плус" доо Крагујевац, "Тревис" доо Београд и "Digital Archiving Solutions" доо из Београда.

Комисија за закључке, коју су чинили Милена Поповић Субић (Архив Војводине), Милорад Јовановић (Историјски архив Јагодина) и Слободанка Цветковић (Историјски архив Пожаревац), дефинисала је кључне проблеме и будуће акције Архивистичког друштва Србије на њиховом решавању. Закључци су објављени на сајту Друштва. Пред саветовање је објављена и Књига сажетака, док ће накнадно бити публикован зборник радова. Пријатељи саветовања, трећу годину за редом, били су *Метал Системи Плус доо* Крагујевац, *Тревис доо* Београд и *Digital Archiving Solutions доо* Београд.

Немерљив је значај оваквог окупљања архивиста из Србије и региона и размена знања и искустава, али и дељење заједничких проблема. Ово је била одлична прилика да се сагледа и тренутни положај архивистике уопште, архивистике у региону, а посебно архивистике у Србији у односу на остале и прилика да се представе различита искуства и решења. Општи је утисак да они који иду последњи морају имати на уму своју предност, а то је да уче из грешака и покушаја оних који су кроз неке проблеме већ прошли.

Оно што проистиче као нужност и апел је са овог саветовања јесте потреба што хитнијег дефинисања законског оквира за архиве и архивску делатност у Републици Србији, доношење подзаконских аката и ревизија стручних упутстава односно доношење нових за области које су, пре више деценија, када су и данас важећа упутства усвајана, биле непознате. Непознанице које доноси електронско канцеларијско пословање и електронско архивирање најлакше ће се разрешити, а поступци и процедуре нормирати кроз дељење заједничких искустава кроз будућа саветовања. Недостатак стручног кадра уопште и стручног кадра са информатичким знањима, као и проблематика политичког кадрирања у архивима, готово су заједнички проблем свима у региону. Наглашен је и проблем недостатка адекватног простора за архиве, неопходност функционалнијег опремања простора и унапређења рада кроз обнављање технолошки напредније опреме за рад. Све је то нужно да би архиви могли да врше функцију због које су и основани, да штите архивску грађу, да је адекватно промовишу и тиме на најбољи могући начин раде у интересу сопствених држава и народа, али пре свега историјске истине утемељене на архивским изворима.